

„Ez a mű már Európa”

A csíkszeredai Transzilvánia filmszínház mozaikja

Zsigmond Márton 1994-ben felavatott *Felszabadulás* című mozaikját még az olyan művészettörténészek is jelentősnek tartják, akik az államszocializmus időszakának monumentális munkáit megvetik, azt gondolván, hogy ez a mozaik teljességgel a rendszerváltás utáni „új korszak” terméke. Előadásomban szeretném bizonyítani, hogy a mű minden szálával az előző korszakhoz tartozik, hisz a művész a tervet 1981-82-ben készítette, és Bukarestben is engedélyezték a Szocialista Művelődési és Nevelési Tanácsban. A kivitelezéshez 1984-től látott hozzá, mely a 80-as évek nehéz gazdasági körülményei és a pénzügyi alapok megvonása miatt áthúzódott a 90-es évekre. A mű számos olyan érdekes kérdést vet fel, ami a szocmodern muráliák teljes anyagára érvényes: hogyan viszonyult a korszak az absztrakcióhoz, hogyan tudott a művész egy teljesen absztrakt mozaiktervet elfogadtatni egy olyan korban, mely elvileg tiltólistára helyezte az absztrakciót, milyen stratégiákat alkalmaz a rendszer elvárásainak megkerülésében, milyen előképekere támaszkodik, miben áll a mű radikalitása. Előadásomban mű recepciójának, utóéletének bemutatása is hangsúlyos szerepet kap.

Pál Emese